

Tomasz Kordala

Robertowo, st. 17, gm. Brudzeń Duży,
woj. płockie, AZP 48-52/39

Informator Archeologiczny : badania 31, 215-216

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Materiał archeologiczny (ceramika: 2 fragmenty brzegów, 1 fragment dna z odciskiem znaku garncarskiego, duży fragment brzuśca oraz kilkanaście drobniejszych fragmentów, niektóre z ornamentem żłobków) pochodzi jedynie z sondażu II/97 — można go datować na drugą połowę XII w., lub koniec XII wieku.

Istnieje duże prawdopodobieństwo (wzmianki archiwalne), że obok Kopca Tatarskiego znajdował się drugi kopiec, czy nawet kilka kopców. W niedużej odległości od kopca Tatarskiego w kierunku tzw. Gródka na Wzgórzu Trzech Krzyży jeszcze w XIX w. istniały ponoć ciałopalne kurhany średniowieczne. Całość mogła tworzyć w Przemyślu ośrodek władzy plemiennej Lędzian.

Badania będą kontynuowane.

PRZEMYŚL, st. 22, gm. loco, woj. przemyskie

- rotunda św. Mikołaja pod prezbiterium katedry obrządku łacińskiego, XI-XIII w Archeologiczno-architektoniczne badania wykopaliskowe, przeprowadzone we wrześniu przez mgr. Michała Proksę. Finansowane przez PSOZ. Drugi sezon badań.

Badania koncentrowały się głównie przy zachodnim murze rotundy i w jej wnętrzu. Odsłonięto zachodnią ścianę świątyni zbudowaną do stopy z dużych regularnych bloków martwicy wapiennej. Wyniki ostatnich badań pozwalają przypuszczać, że rotunda jednoabsydowa nie jest najstarszą budowlą na tym obszarze. Ciosany materiał kamienny został wtórnie wykorzystany do wznoszenia partii fundamentowej (i nadziemnej) rotundy. Fragmentem obiektu starszego może być półkolista relikwiarz kamienno-ziemny, zlokalizowany w obrębie nawy rotundy, w korytarzu wejściowym do krypt barokowych. W dalszym ciągu będą trwały badania w zakresie, na jaki pozwalają względy statyki świątyni katedralnej, przy jak najmniejszej ingerencji w zachowany układ nawarstwień. Będą one miały na celu sprawdzenie, czy zachował się fundament ołtarza tej świątyni i w jakiej technice został wykonany, rozeznanie techniki budowy południowego odcinka muru absydy oraz układ nawarstwień na tym odcinku, a także przebiegu półkolistego fundamentu w obrębie nawy rotundy.

Puck, st. 1, gm. loco, woj. gdańskie - patrz: późne średniowiecze

ROBERTOWO, st. 17, gm. Brudzeń Duży, woj. płockie, AZP 48-52/39

- ślady osadnictwa z epoki kamienia
- ślady osadnictwa kultury grobów kloszowych (?) (wczesna epoka żelaza)
- osada wczesnośredniowieczna (VIII-XI w.) z elementami starszego osadnictwa

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Tomasza Kordalę (Muzeum Mazowieckie w Płocku). Finansowane przez PSOZ. Trzeci sezon badań. Przebadano obszar o powierzchni 400 m².

Prace objęły teren przylegający od południa i od zachodu do wykopów z lat 1995-1996.

Do głębokości 30-35 cm zalegała warstwa próchnicza (orna) w postaci sypkiej, piaszczystej ziemi o zabarwieniu jasnobrunatnym. Z warstwy tej wydobyto: 1398 fragmentów naczyń glinianych z VIII-XI w., 77 zabytków krzemienych (półsurowiec i odpady produkcyjne) datowanych ogólnie na epokę kamienia, 48 bryłek polepy, 5 żużli, 5 fragmentów kości zwierzęcych, 4 drobne przepalone kostki ludzkie i dwustożkowy przęślik gliniany.

Poniżej warstwy próchniczej wystąpił ciemnożółty piasek gliniany, na tle którego rysowały się mniej i bardziej regularne obiekty zabytkowe (jamy). Wyeksplorowano: 2 domostwa wczesnośredniowieczne, 9 jam gospodarczych wczesnośredniowiecznych oraz jamowy grób ciałopalny. Kolejno odkrywane obiekty sygnowano cyframi rzymskimi, nawiązując do numeracji z lat poprzednich. Pierwsze w domostw (obiekt XVIII) uwidoczniono się jako jama o zabarwieniu szarobrunatnym i wymiarach 3 x 5 m, ukierunkowana dłuższą osią w przybliżeniu na linii północ-południe. W jej części centralnej wystąpiło regularne, koliste skupisko kamieni polnych, będące pozostałością paleniska. Wypełnisko obiektu XVIII nie było głębokie — do 20 cm od powierzchni użytkowej (około 50 cm od dzisiejszej powierzchni pola), choć dwukrotnie wystąpiły przegłębienia, osiągające głębokość do 40 cm od powierzchni użytkowej. W wypełnisku znaleziono: 204 fragmenty naczyń glinianych całkowicie obta-

czanych na kole garncarskim (X-1. poł. XI w.), 14 bryłek polepy, węgle drzewne oraz 6 zabytków krzemiennych (w tym drapacz z krzemienia czekoladowego) dokumentujących starsze fazy osadnictwa na badanym stanowisku. Obiekt XVIII w północnej części został naruszony przez inne domostwo (półziemiankę) — obiekt XIX. Ten ostatni to regularna, owalna jama o wymiarach 4,3 x 2,25 m, ukie-runkowana dłuższą osią na linii zachód-wschód. Jej wypełnisko, sięgające do głębokości 50 cm od poziomu użytkowego, tworzyła intensywnie czarna ziemia, przesycona śladami spalenizny. W centralnej części, na głębokości 10-30 cm, wystąpiły przepalone kamienie polne, pochodzące zapewne ze zrujnowanego paleniska. Obiekt ten eksplorowano ćwiartkami, uzyskując następujący materiał zabytkowy: 479 fragmentów naczyń glinianych w całości obtaczanych (1 poł. XI w.), osełkę z szarego piaskowca, 2 całe przęśliki gliniane dwustożkowate i 1 zachowany fragmentarycznie, 14 dużych bryłek polepy, węgle drzewne.

W pobliżu narożnika południowo-zachodniego odkryto bardzo interesujący obiekt XVI. Była to intensywnie czarna, owalna, w przekroju regularnie nieckowata jama, o wymiarach 1,7 x 1,15 m i głębokości dochodzącej do 22 cm. W jej wypełnisku wystąpiły liczne przepalone kości ludzkie, kilka bryłek polepy oraz 19 drobnych ułamków naczyń glinianych obtaczanych, w tym wylew z krawędzią mocno wychyloną na zewnątrz i fragmenty brzuśców z charakterystycznym ornamentem dookolnego żłobkowania. Na podstawie zawartości wypełniska obiekt XVI można interpretować jako jamowy grób ciałopalny i datować wstępnie na młodsze fazy wczesnego średniowiecza. Jest prawdopodobne, że powstał on w okresie funkcjonowania osady w Robertowie. W różnych miejscach wykopu wystąpiło jeszcze 9 jam (obiekty VIII-XV i XVII). Były one zróżnicowane co do wielkości, kształtu i zabarwienia wypełniska. Także stopień nasycenia materiałem zabytkowym był niejednakowy, choć generalnie niewielki (ceramika naczyniowa silnie rozdrobniona, polepa, destrukty kości zwierzęcych, nieliczne zabytki krzemienne). Obiekty te są pozostałością osady z VIII-XI w. Starsze, pradziejowe fazy osadnictwa na tym stanowisku dokumentują jedynie materiały ruchome: zabytki krzemienne z epoki kamienia oraz nieliczne ułamki naczyń kultury grobów kloszowych (?) z wczesnej epoki żelaza.

Prace wykopaliskowe w 1997 r. miały zakończyć badania w Robertowie na stanowisku 17. Jednak odkrycie tuż przy granicy wykopu grobu ciałopalnego z wczesnośredniowieczną ceramiką naczyniową w wypełnisku uzasadnia potrzebę badań w roku 1998.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Mazowieckim w Płocku.

ROCHY, st.1, gm. Zduny

- cmentarzysko wczesnośredniowieczne

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez dr. Dionizego Kosińskiego, Krotoszyn.

Równina Dolna, st. III, gm. Korsze, woj. olsztyńskie - patrz: młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich

Rybczyzna, st. 6, gm. Rajgród, woj. łomżyńskie - patrz: młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich

Rzeszotary, st. I, gm. Miłkowice, woj. legnickie - patrz: środkowa i późna epoka brązu

Sanok, st. 54, gm. loco, woj. krośnieńskie - patrz: młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich

SANTOK, st.14 gm. loco, woj. gorzowskie, AZP 45-13/45

- grodzisko wczesnośredniowieczne

Badania wykopaliskowe przeprowadzone w dniach od dwudziestego sierpnia do dziesiątego października przez Instytut Prahistorii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu w porozumieniu z Fundacją Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. Kierowali nimi: prof. Tadeusz Makiewicz